

REPUBLIKA HRVATSKA  
Ličko-senjska županija  
GIMNAZIJA GOSPIĆ  
Gospić, Budačka 24  
Tel. 053-572-001, 053-560-232  
Fax. 053-573-288  
e-mail: [ured@gimnazija-gospic.skole.hr](mailto:ured@gimnazija-gospic.skole.hr)



**PROTOKOL O POSTUPANJU GIMNAZIJE GOSPIĆ  
U SLUČAJU SEKSUALNOG NASILJA**

Gospić, prosinac 2019.g.



REPUBLIKA HRVATSKA  
Ličko-senjska županija  
GIMNAZIJA GOSPIĆ  
Gospić, Budačka 24  
Tel. 053-572-001, 053-560-232  
Fax. 053-573-288  
e-mail: [ured@gimnazija-gospic.skole.hr](mailto:ured@gimnazija-gospic.skole.hr)

Na temelju Protokola o postupanju u slučaju seksualnog nasilja ( NN 70/2018 ) , koji je Vlada Republike Hrvatske donijela 26. srpnja 2018.g., članka 29. i 184. do 187. Statuta Gimnazije Gospić, Školski odbor, uz prethodno pozitivno mišljenje Nastavničkog vijeća doneseno na 2. redovnoj sjednici za školsku godinu 2019./2020., na svojoj redovnoj 32. sjednici održanoj dana 10. prosinca 2019.g.  
d o n o s i

## PROTOKOL

### O POSTUPANJU GIMNAZIJE GOSPIĆ U SLUČAJU SEKSUALNOG NASILJA

#### I. UVOD

Izrazi u Protokolu o postupanju Gimnazije Gospić ( u daljnjem tekstu: Škola) u slučaju seksualnog nasilja ( u daljem tekstu: Protokol ) glede rodne pripadnosti navedeni u muškom rodu neutralni su i odnose se na muške i ženske osobe.

#### II. POJAM SEKSUALNOG NASILJA

Seksualno nasilje, uz obiteljsko, ulazi u dominantne oblike rodno uvjetovanog nasilja, to jest one vrste nasilja u kojima je u većini slučajeva počinitelj muškarac, a većina žrtava su žene.

Rodno uvjetovano nasilje prisutno je u svim dijelovima svijeta bez obzira na kulturu i vremensko razdoblje. Žrtve su izložene psihičkom, fizičkom, seksualnom i ekonomskom nasilju te sustavnoj izolaciji koja ih čini još ranjivijima i izloženijima različitim oblicima nasilja.

Neki oblici nasilja su prepoznati i za njih postoje odgovarajuće kazne ili se pak ubrzano utvrđuju jasne procedure za njihovo kažnjavanje i prevenciju. Drugi oblici nasilja su zbog mnogih razloga manje prepoznati ili nevidljivi, obavijeni velom šutnje i predrasuda, stigmatizacijom i nepostojanjem odgovarajućih mehanizama zaštite žrtava i kažnjavanja počinitelja.

Seksualno nasilje pripada upravo takvim najtežim zločinima i najmanje prijavljivanim. Ono se događa češće nego što se misli. Njegove posljedice su dalekosežnije nego što je većina osoba, uključujući i one koje su ga doživjele, spremna priznati, a njegova cijena, psihološka, zdravstvena i ekonomska, za samu osobu, njezinu obitelj i širu zajednicu i društvo je nesaglediva te ne ostavlja mogućnost prešutnog toleriranja.

### III. OBLICI SEKSUALNOG NASILJA

Seksualno nasilje uočljivo je u širokom kontinuumu, od seksualnog uznemiravanja i zlostavljanja, preko silovanja do trgovanja ženama radi prisilne prostitucije i/ili pornografije. Osim navedenih oblika u seksualno nasilje se ubrajaju i tradicionalne štetne prakse (poput sakaćenja ženskih spolnih organa), kazne za rodnu transgresiju i silovanje u ratu.

Najčešći oblici seksualnog nasilja su:

a) seksualno uznemiravanje i/ili napastovanje je jedan od najčešćih oblika seksualnog nasilja koji obuhvaća neželjena seksualna ponašanja koja nužno ne uključuju fizički dodir te time osobu dovode u neugodan i ponižavajući položaj i izazivaju osjećaj srama.

U većini slučajeva se radi o ponovljenim ponašanjima koja se javljaju kroz dulje vremensko razdoblje i za koje žrtva ne može naći sustavno rješenje. Najčešći oblici su neželjene seksualne primjedbe i verbalni prijedlozi, neprikladna pažnja, fizički dodiri, seksističke, uvredljive i diskriminirajuće primjedbe i šale, širenje seksualnih glasina o osobi i drugo.

b) seksualno zlostavljanje i/ili prisilne spolne radnje obuhvaćaju mnoge oblike seksualnog nasilja koji su teži od seksualnog uznemiravanja, a prema postojećim zakonima još ne ulaze u kategoriju silovanja.

Obuhvaćaju neželjena seksualna ponašanja iznuđena primjenom sile i/ili prijetnji, a uključuju fizički dodir s nasilnikom – neželjeni i prisilni dodiri intimnih dijelova tijela, seksualne aktivnosti izmanipulirane lažima, prijetnjama, pritiskom te prisiljavanje na masturbaciju.

c) silovanje je najteži oblik seksualnog nasilja koji uključuje prisilnu vaginalnu, analnu i/ili oralnu penetraciju penisom, drugim dijelom tijela i/ili objektima. Ubraja se među izuzetno teška i traumatska iskustva s teškim posljedicama za žrtve. S obzirom na počinitelja možemo razlikovati silovanje kao sastavni dio obiteljskog nasilja (silovanje u braku), silovanje u vezama/»na spoju«, silovanje nepoznate osobe, grupno silovanje, silovanje u oružanim sukobima i ratu. Osim ubojstva, silovanje je najozbiljnije nasilje nad tijelom osobe jer oduzima žrtvi fizičku i emocionalnu autonomiju, slobodu i privatnost.

### IV. RIZIČNI ČIMBENICI

Rizični čimbenici koji povećavaju mogućnost doživljavanja seksualnog nasilja su prije svega spol žrtve, zatim dob, zlouporaba sredstava ovisnosti, ranije iskustvo seksualnog ili drugih oblika nasilja, kao i brojni drugi. Međutim, upravo spol i dob imaju najveći utjecaj.

Osim navedenih, potencijalni rizični čimbenici su i partnerski status, neke socioekonomske značajke (niža razina obrazovanja, siromaštvo), izbjeglištvo, migracije, rat. Rizične grupacije su i žene s invaliditetom, pri čemu su najrizičnija grupa žene s intelektualnim teškoćama.

Čimbenici koji povećavaju vjerojatnost da će muškarac postati seksualni nasilnik mogu biti vezani uz samu osobu, obitelj, ali i društvo u kojem živi. Najčešći osobni čimbenici su: sklonost zlouporabi sredstava ovisnosti, seksualne sklonosti koje uključuju nasilje, neprijateljstvo prema ženama, iskustva seksualnog zlostavljanja u djetinjstvu. Karakteristični čimbenici vezani za obitelj jesu delinkventna i agresivna ponašanja, nasilna obiteljska situacija te jak patrijarhalni model u obitelji.

## **V. OBVEZE NADLEŽNIH TIJELA U POSTUPANJU SA ŽRTVAMA SEKSUALNOG NASILJA**

Nadležna tijela u postupanju sa žrtvama seksualnog nasilja su: policija, zdravstvene ustanove (opće i kliničke bolnice, klinički bolnički centri), pravosudna tijela (sud i Državno odvjetništvo), centri za socijalnu skrb, odgojno-obrazovne ustanove i institucije koje pružaju pomoć i potporu u zaštiti mentalnog zdravlja.

Dijete žrtva kaznenog djela ima, osim prava koje ima žrtva iz odgovarajućih odredaba Zakona o kaznenom postupku, pravo na: opunomoćenika na teret proračunskih sredstava, tajnost osobnih podataka i isključenje javnosti. Sud, državni odvjetnik, istražitelj i policija moraju prema djetetu žrtvi kaznenog djela, postupati posebno obzirno imajući na umu dob, ličnost i druge okolnosti kako bi se izbjegle štetne posljedice za odgoj i razvoj djeteta. Pri postupanju prema djetetu žrtvi nadležna tijela prvenstveno će se rukovoditi najboljim interesom djeteta. Ako nije poznata dob žrtve, pretpostavit će se da se radi o djetetu ako postoji vjerojatnost da žrtva nije navršila osamnaest godina života.

## **VI. ODGOJNO-OBRAZOVNE USTANOVE**

Protokolom su Škola i zaposlenici Škole obvezni skrbiti o ostvarivanju prava djeteta u slučajevima svih oblika nasilja, senzibilizirati se na pojavu seksualnog nasilja koje doživljavaju maloljetne osobe te poduzeti odgovarajuće mjere radi otkrivanja i prijavljivanja djela seksualnog nasilja relevantnim institucijama koje pružaju pomoć žrtvama seksualnog nasilja.

## **VII. POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU SEKSUALNOG NASILJA**

Odmah po primanju informacije iz koje proizlazi sumnja da je dijete, odnosno učenik doživio seksualno uznemiravanje ili seksualno nasilje, dužnost je zaposlenika Škole bez odgode obavijestiti ravnatelja, koji je, također bez odgode, dužan prijaviti sumnju o postojanju kaznenoga djela najprije policiji i nadležnom centru za socijalnu skrb. Ravnatelj je dužan organizirati provođenje razgovora s djetetom, odnosno učenicom radi zaštite njegovih prava.

Ravnatelj Škole je odgovorna osoba za pravilno provođenje postupaka po ovom Protokolu.

### **1. Razgovor sa učenicom žrtvom seksualnog nasilja**

Poželjno je da razgovor vodi stručni suradnik.

Razgovor se vodi u sigurnom okruženju, imajući na umu zaštitu prava osobe. Dijete se ne ispituje te kako bi se utvrdile sve činjenice i okolnosti samoga djela, već da na smiren način sasluša dijete i to tako da ga se ne prisiljava na detaljni opis djela, već dopusti djetetu da samostalno opiše situaciju, na način i u opsegu kako to samo dijete želi.

Ako stručni suradnik nije dostupan ili dijete ne pristaje na razgovor s njim, razgovor može voditi ili sam ravnatelj Škole ili po nalogu ravnatelja druga osoba u koju dijete ima povjerenja, (razrednik, predmetni nastavnik).

Ukoliko se radi o događaju koji se upravo dogodio, žrtvi je potrebno bez odgode pružiti odgovarajuću pomoć i zaštitu te o svemu odmah obavijestiti policiju i nadležni centar za socijalnu skrb.

Osoba koja vodi razgovor s djetetom, odnosno učenicom ili izvorom informacija, dužna je o tome voditi zapisnik. Škola je, na traženje suda, Državnog odvjetništva RH ili policije dostaviti svu dokumentaciju koja je značajna za odlučivanje o pokretanju kaznenog progona, odnosno kazneni progon.

Obveza osobe koja vodi razgovor je upoznati dijete, učenika s daljnjim postupanjem na njemu razumljiv način. Tijekom cijelog postupka potrebno je voditi brigu o sigurnosti djeteta, odnosno učenika te drugih osoba koje su izvor informacija.

Osoba koja vodi razgovor dužna je upoznati žrtvu i njezine roditelje o mogućnostima izvaninstitucionalne ili institucionalne pomoći i potpore.

## **2. Obavijest o nastalom događaju seksualnog nasilja**

O samom događaju ravnatelj Škole dužan/a je žurno obavijestiti:

- a) roditelje/skrbnike djeteta;
- b) nadležni centar za socijalnu skrb;
- c) u slučaju ako su roditelji/skrbnici nedostupni ili postoji sumnja na zlostavljanje od strane istih, obavijestit će se nadležni centar za socijalnu skrb prema mjestu prebivališta djeteta; ukoliko dijete ne pohađa odgojno obrazovnu instituciju u mjestu svog prebivališta, kontaktirat će se najbliži centar za socijalnu skrb (izvan uredovnog vremena policijska postaja kontaktirat će dežurnog stručnog radnika centra za socijalnu skrb);
- d) policiju ili Državno odvjetništvo RH (izvan uredovnog vremena Državnog odvjetništva RH obavještava se dežurni državni odvjetnik/ca pri Istražnom centru Županijskog suda);
- e) ako postoje vidljive ozljede ili uznemirenost, poduzeti mjere radi pružanja hitne liječničke pomoći;
- f) obavijestiti Ministarstvo znanosti i obrazovanja putem web obrasca za prijavu nasilnog ponašanja koji je dostupan na mrežnim stranicama Ministarstva što žurnije, a najkasnije u roku do 7 dana.
- g) obavijestiti pravobraniteljicu za djecu
- h) obavijestiti pravobraniteljicu za osobe s invaliditetom
- i) obavijestiti nadležnog školskog liječnika.

## **3. Postupanje ako je počinitelj seksualnog nasilja zaposlenik Škole**

Ako je počinitelj seksualnog nasilja zaposlenik Škole (ravnatelj, stručni suradnik, nastavnika ili drugi zaposlenik), osoba koja ima o tome informaciju dužna je obavijestiti policiju i Državno odvjetništvo.

Ukoliko je počinitelj seksualnog nasilja zaposlenik Škole ili se seksualno nasilje dogodilo u prostoru Škole, Škola je dužna je žurno izvijestiti Ministarstvo znanosti i obrazovanja bez obzira tko je počinitelj.

Ako se radi o seksualnom uznemiravanju od:

1. odrasle osobe koja je djelatnik Škole postupak je isti kao u slučaju seksualnog nasilja;
2. drugog učenika (ili više njih) u prostoru Škole – ukoliko Škola ima stručnjaka odgovarajućeg profila uključit će sve sudionike u savjetovanje ili medijaciju, a ukoliko nema stručnjake odgovarajućeg profila, uputit će sudionike u savjetovalište.

Obveza odgovorne osobe je o događaju obavijestiti roditelje svih uključenih učenika. O slučaju je potrebno izvijestiti i nadležni centar za socijalnu skrb.

## VIII. OBAVEZA ŠKOLA U SLUČASJU OSOBITO TEŠKOG OBLIKA ILI INTENZITETA SEKSUALNOG NASILJA

U slučaju osobito teškog oblika ili intenziteta nasilnog postupanja koje je izazvalo ili može izazvati traumu kod djeteta žrtve ili drugih učenika, Škola će izvijestiti Ministarstvo zanosti i obrazovanja, a po potrebi i druga ministarstva i institucije te zatražiti odgovarajuću stručnu psihološku ili socijalno/pedagoško/psihološku pomoć za učenike školske ustanove.

Nadležno ministarstvo će prema potrebi osigurati odgovarajuću stručnu psihološku pomoć za učenika Škole.


## IX. EVIDENCIJA ŠKOLE O SEKSUALNOM NASILJU

Škola vodi posebnu Evidenciju o seksualnom nasilju u Školi.

Za ažurnost i točnost vođenja evidencije zadužen je stručni suradnik – pedagog škole.

Škola je obvezna tijekom školske godine putem stručne službe i ravnatelja organizirati radionice za učenike i seminare za roditelje na temu seksualno nasilje, postupci kod seksualnog nasilnog ponašanja i mjere sprečavanja seksualnog nasilja u školi i izvan škole.

Predsjednica Školskog odbora:  
Antonija Pavelić, prof.



Protokol o postupanju Gimnazije Gospić u slučaju seksualnog nasilja je usvojen 10. prosinca 2019.g. i navedenim datumom stupa na snagu.

Protokol o postupanju Gimnazije Gospić u slučaju seksualnog nasilja je objavljen na oglasnoj ploči Škole dana 10. prosinca 2019.g.

Ravnatelj Gimnazije Gospi:  
Josip Štampar, prof.



Klasa: 003-05/19-01-6  
Urbroj: 2125-34-04-19-01  
Gospić, 10. prosinca 2019.g.

